

Південна Америка

Загальні риси клімату

Кліматичні пояси і типи клімату

Мета: сформувати уявлення про загальні ознаки клімату Південної Америки; сприяти розумінню впливу основних кліматотвірних чинників, розміщення кліматичних поясів та областей; вдосконалювати практичні уміння та навички характеризувати клімат за картами атласу та кліматичними діаграмами; порівнювати клімат материків; формувати вміння аналізувати, виділяти істотні ознаки, порівнювати, узагальнювати, робити висновки.

Обладнання: кліматична карта Південної Америки, фізична карта Південної Америки, підручники, атласи, зошити, мультимедійна презентація.

Тип уроку: комбінований.

Основні поняття: клімат, кліматотвірні чинники, широтна зональність, висотна поясність, інверсію, памперо, верано, гарруа, Атакама, пасати, тип клімату, течія.

ХІД УРОКУ

I. Організація класу

II. Актуалізація опорних знань

**Повторюємо географічну
номенклатуру**

ТЕКТОНІЧНІ ОБЛАСТІ МАТЕРИКІВ

- Щити докембрійських платформ (виступи кристалічного фундаменту на поверхню)
- Чохли (плити) докембрійських платформ
- Области байкальської складчастості
- Области кайнозойської складчастості

Вулкани

- діючі
- згаслі
- Зони землетрусів і сучасного горотворення
- 1970 Епіцентри та роки катастрофічних землетрусів

РОДОВИЩА КОРИСНИХ КОПАЛИН

Магматичні та метаморфічні

- Мідні руди
- Поліметалеві руди
- Олов'яні руди
- Сірка

Осадкові

- Кам'яне вугілля
- Алюмінієві руди
- Нафта
- Золото
- Природний газ
- Уранові руди
- Залізні руди
- Селітра
- Марганцеві руди
- Алмази
- Нікелеві руди

План вивчення материка

1. Загальні відомості
2. Фізико-географічне положення
3. Історія відкриття, дослідження та вивчення
4. Тектонічна будова, особливості рельєфу та корисні копалини
5. Клімат
6. Води суходолу
7. Природні зони
8. Населення та політична карта

Пригадайте

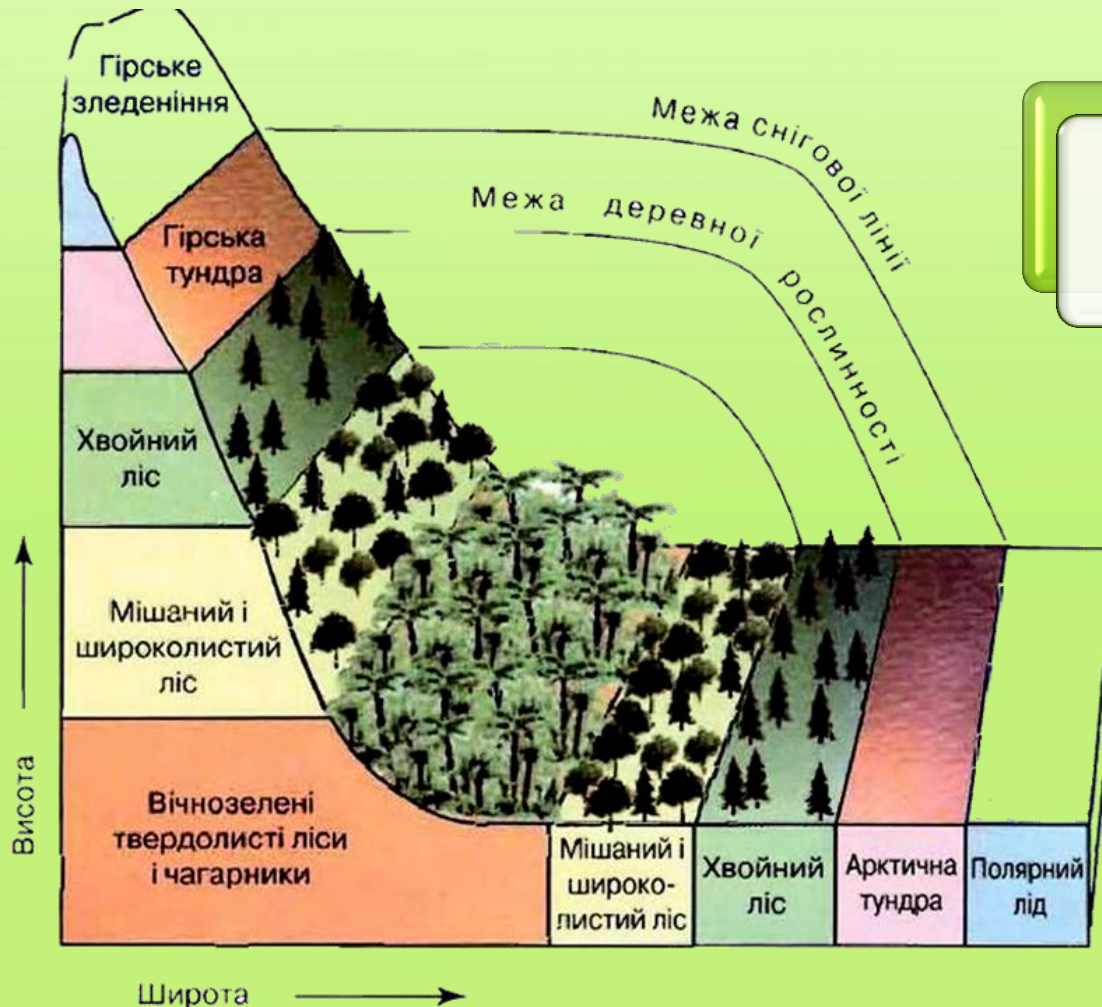
- Які основні чинники формують клімат?

Кліматотвірні чинники

Сонячна
радіація

Циркуляція
повітряних
мас

Характер
підстильної
поверхні

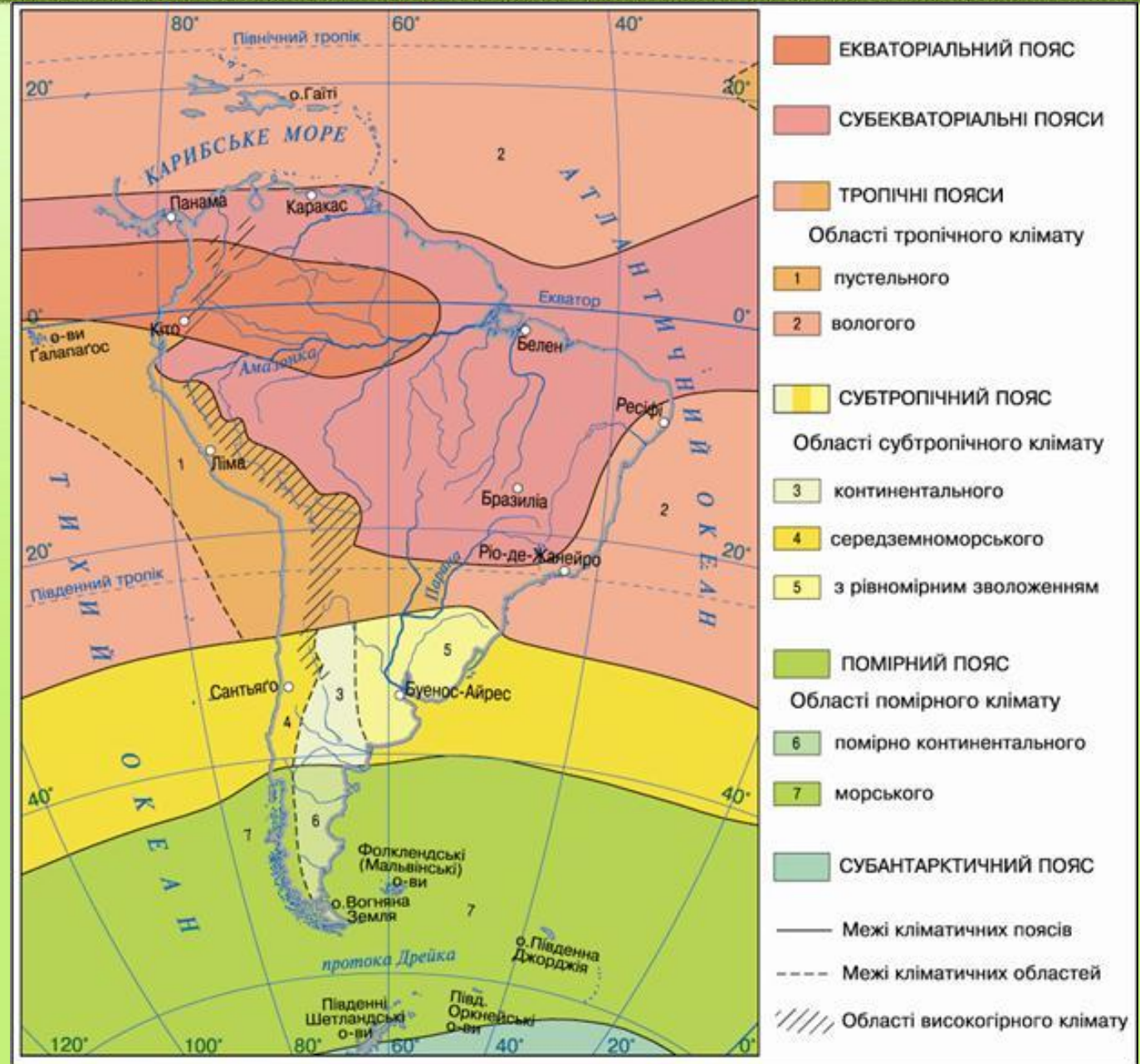

- У чому полягає закономірність висотної поясності?

Загальні особливості клімату

- Поверхня материка отримує велику кількість сонячної енергії, оскільки більша його частина лежить в **екваторіальних, субекваторіальних і тропічних широтах**, тобто в **жаркому тепловому поясі**
- З'ясуйте, якого кліматичного поясу, що є в Південній Америці, немає в Африці?

Картографічний практикум

1. За ізотермами січня і липня визначте, які температури повітря спостерігаються в районі екватора.
2. Де в Південній Америці протягом року спостерігаються найнижчі температури повітря?
3. У яких районах випадає найбільша кількість опадів?
4. Установіть, які вітри приносять вологу на материк.
5. Який із кліматичних поясів охоплює найбільшу територію?
6. Опишіть клімат екваторіального поясу.

Південна Америка — найвологіший материк Землі

Чинники, що впливають на формування клімату Південної Америки

Розташування материка переважно в
еваторіальних, субекваторіальних
та тропічних широтах

Надходження великої
кількості сонячної
радіації

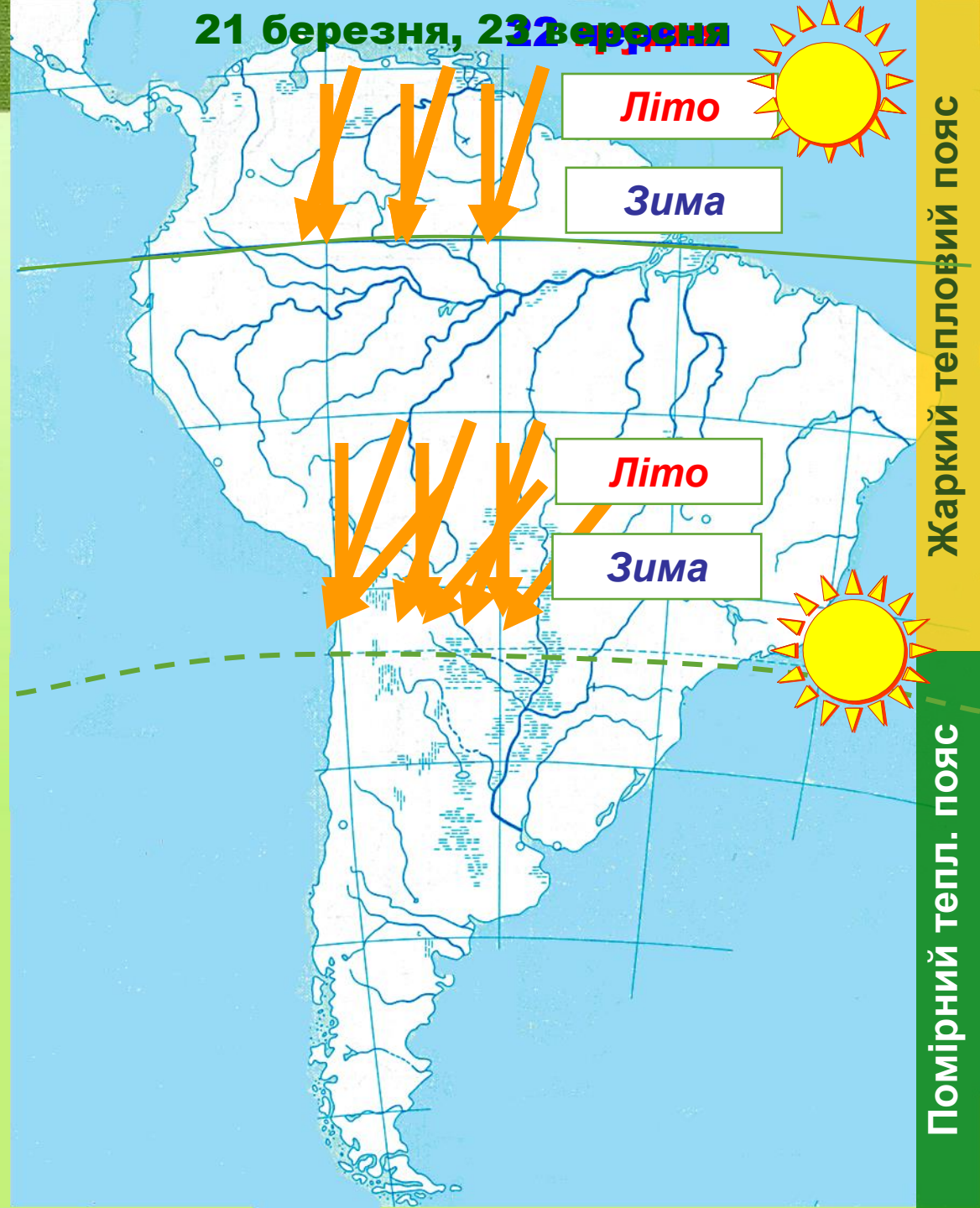
Переважання пасатної
циркуляції повітряних
мас

Рельєф

Океанічні течії

Сонячна радіація

Більша частина Південної Америки розташована в **екваторіальних і тропічних широтах**, що зумовлює надходження значної кількості сонячної енергії протягом усього року

Атмосферна циркуляція

Пасати
приносять на
материк **теплі**
і вологі
повітряні маси

➤ **Північно-Східний
пасат**

➤ **Південно-Східний
пасат**

➤ **Західне перенесення**

Тихий океан

**Атлантичний
океан**

Підстильна поверхня

а) рельєф:

- Анди
- рівнини

➤ **Анди** заступають
шлях вітрам з Тихого
океану

➤ **рівнини**, навпаки,
дають змогу
проникати теплим і
вологим повітряним
масам у глиб
материка

Гвіанське плоскогір'я

Амазонська низовина

Бразильське плоскогір'я

Ла-Платська низовина

Перуанська

Бразильська

Гвіанська

Фоллендська

Атлантичний океан

Тихий океан

Кіто

Ліма

Бразилія

Ріо-де-Жанейро

Буенос-Айрес

Порто-Алехандро

О. Вогняна Земля

- Холодна **Перуанська** течія на заході та **Фолклендська** на сході материка **не сприяють** утворенню опадів
- Теплі **Гвіанська** та **Бразильська** течії на сході материка **сприяють** надходженню на материк вологих повітряних мас.

Високогірний клімат Анд

Масштаб 1 : 60 000 000

ЕКВАТОРІАЛЬНИЙ ПОЯС

СУБЕКВАТОРІАЛЬНИЙ ПОЯС

ТРОПІЧНИЙ ПОЯС

Області:

1 тропічного пустельного клімату

2 тропічного вологого клімату

СУБТРОПІЧНИЙ ПОЯС

Області:

1 середземноморського клімату

2 субтропічного континентального клімату

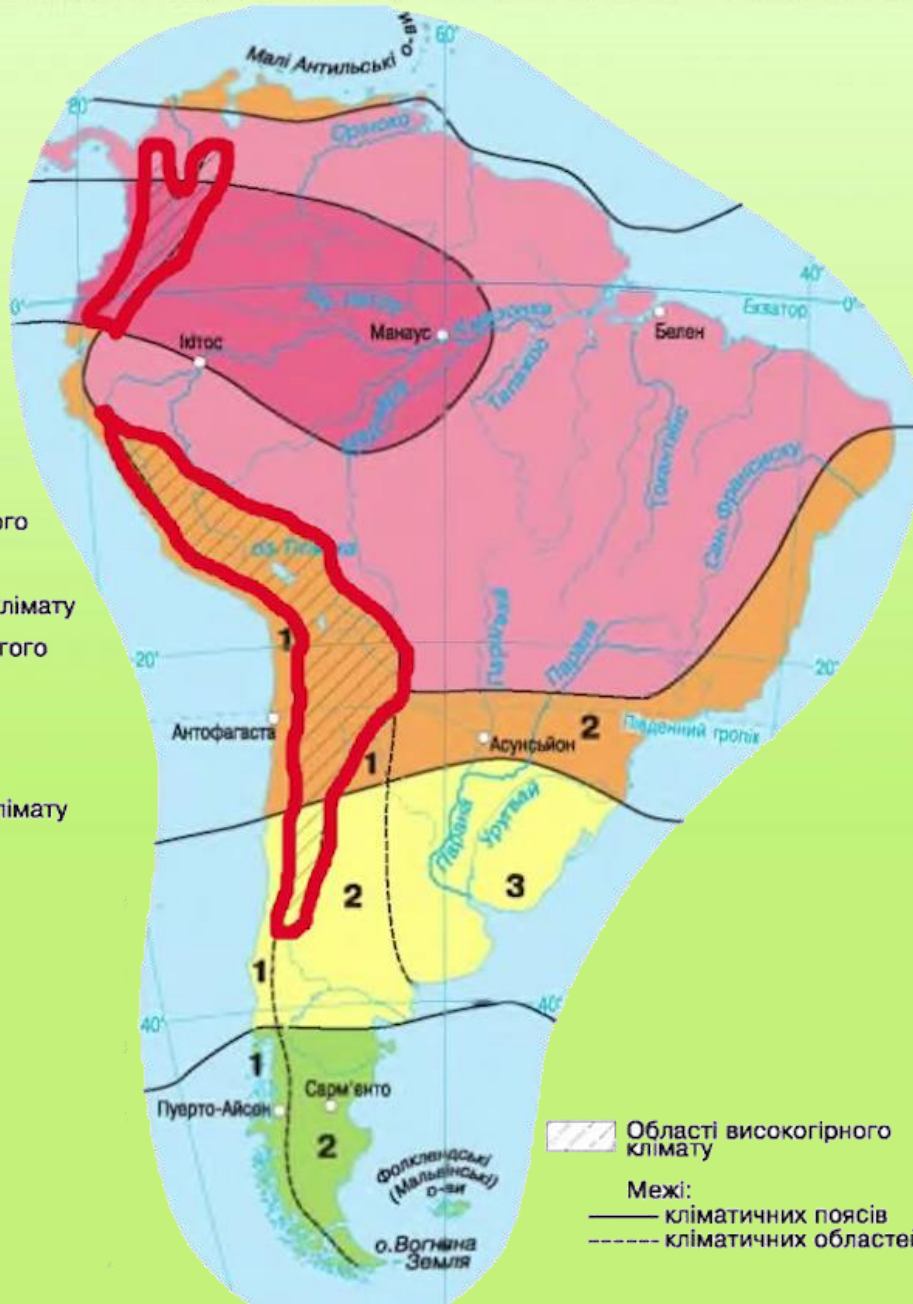
3 субтропічного вологого клімату

ПОМІРНИЙ ПОЯС

Області:

1 морського клімату

2 континентального клімату

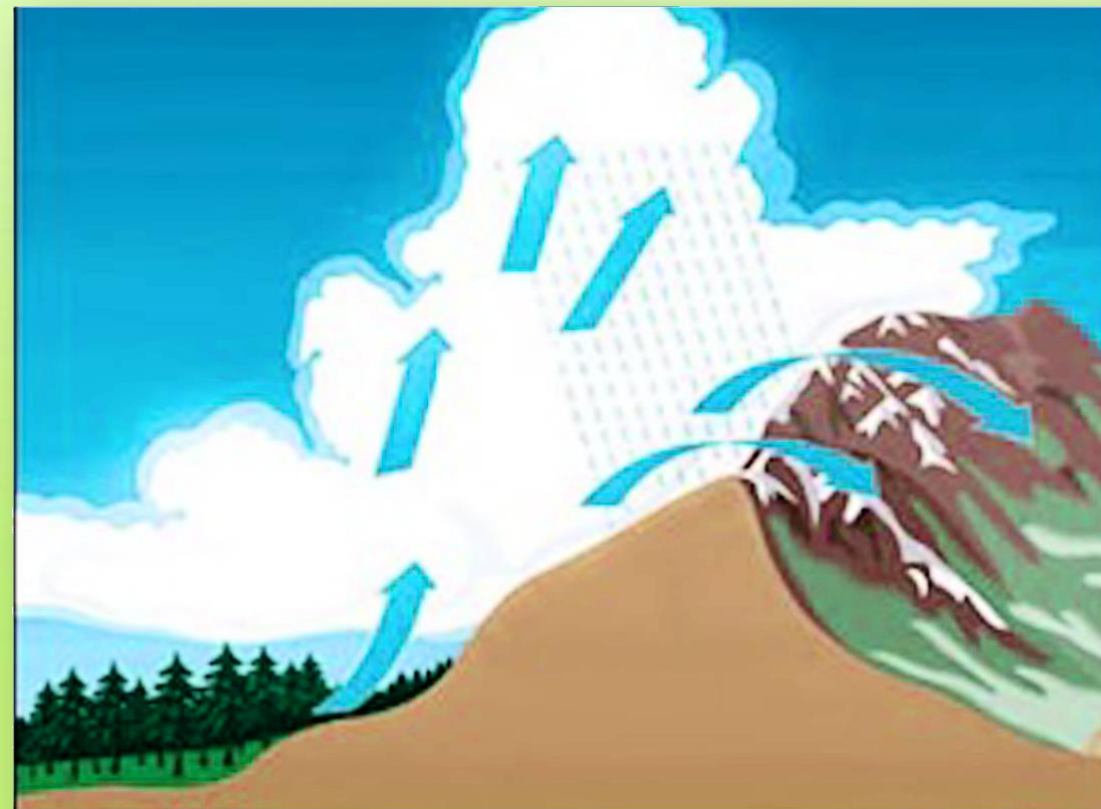

Області високогірного клімату

Межі:

— кліматичних поясів

----- кліматичних областей

Західні вітри спричиняють опади на західних схилах Анд

Світ у просторі й часі

Небезпечний гаруа

Так називають густий туман, що огортає тихоокеанське узбережжя в районах з пустельним кліматом. Його породжує холодна Перуанська течія, охолоджуючи повітря. Холодний туман буває таким густим і так погіршує видимість, що рух автомагістраллю, яка проходить уздовж узбережжя, стає небезпечним.

Світ у просторі й часі

Холодний памперос

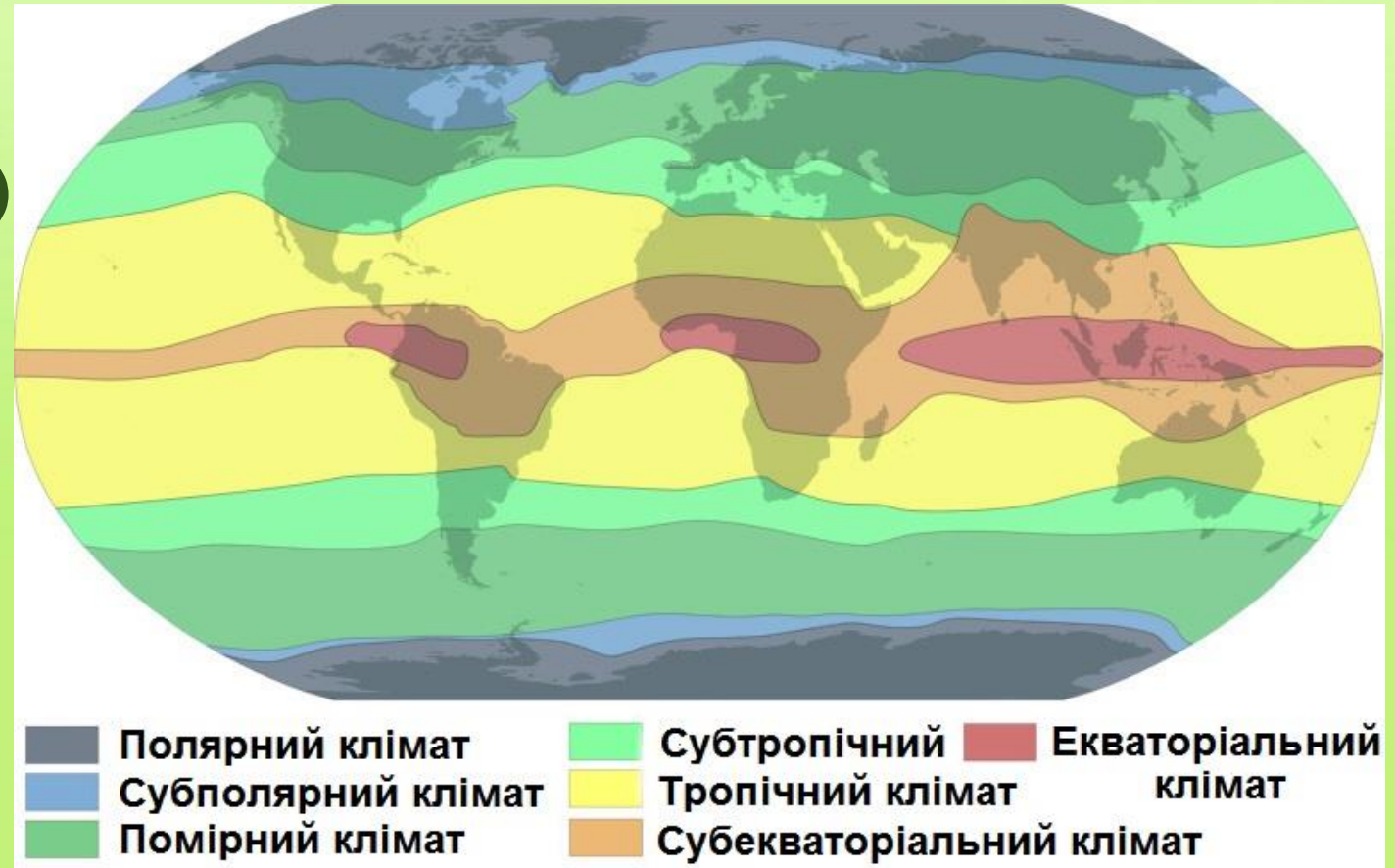
Холодне повітря помірних широт час від часу вторгається у межі субтропічного поясу. Тоді температури різко знижуються, випадають сильні дощі чи навіть сніг. Це памперос — у перекладі з іспанської *вітер з пампи*.

Кліматичні пояси і типи клімату

Південна Америка лежить у **шести** кліматичних поясах:

- 1 екваторіальний
- 2 субекваторіальних
- 1 тропічний (південний)
- 1 субтропічний (південний)
- 1 помірний (південний)

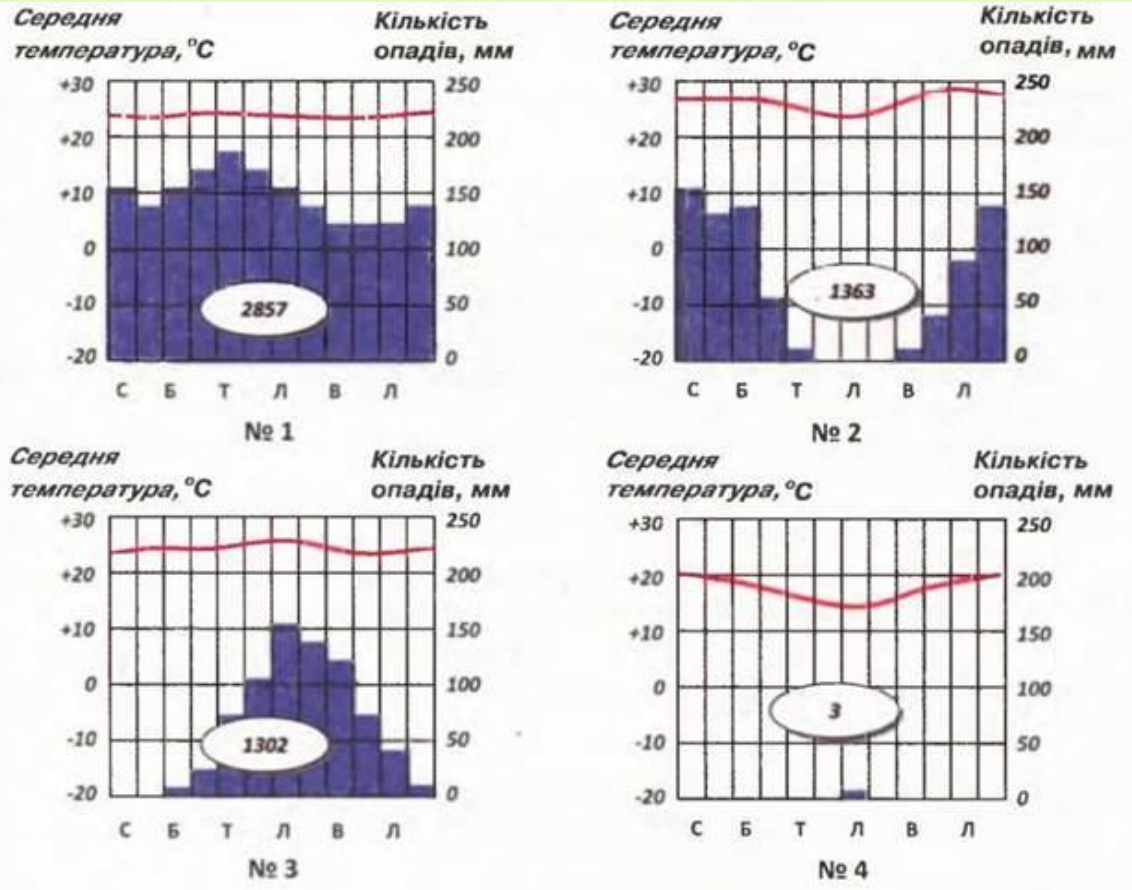

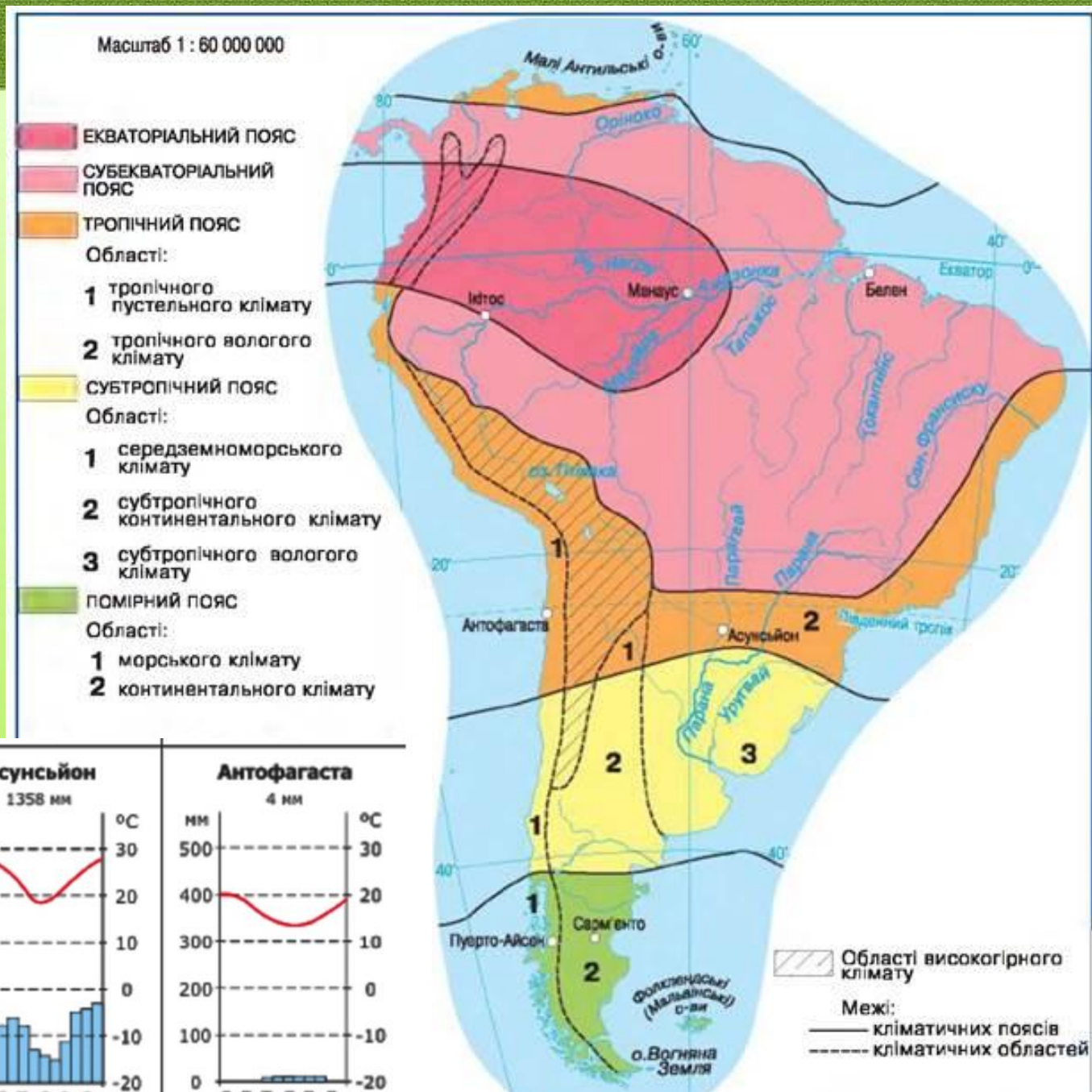
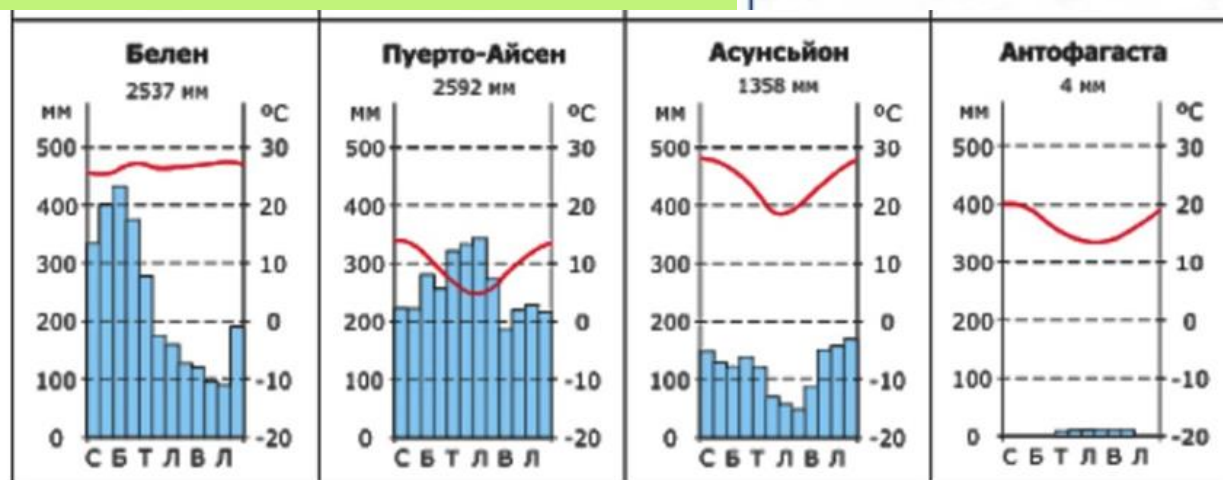
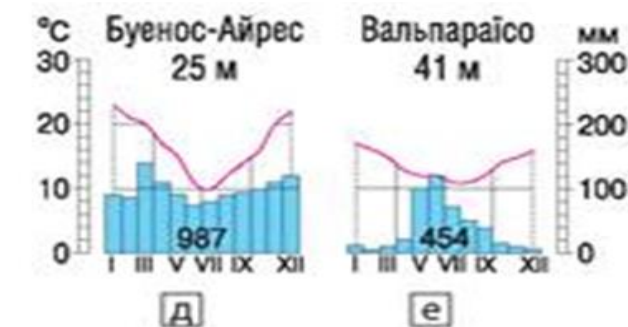

Практична робота

«Визначення типів клімату Південної Америки за кліматичними діаграмами»

1. Уважно розгляньте кліматичні діаграми. Які показники клімату на них відображено?
2. Визначте, які типи клімату відображають діаграми. Яка з діаграм ілюструє найвологіший тип клімату, а яка — найсухіший?
3. Охарактеризуйте тип клімату за показниками.

Заповнити таблицю

Місто	Кліматичний пояс	Температура	Амплітуда температури	Опади	Тип клімату

Висновок:

Підсумуємо

- **Унаслідок сукупної дії кліматотвірних чинників Південна Америка має теплий і найвологіший на Землі клімат**
- **В Андах формується високогірний клімат, якому властива зміна основних кліматичних показників з висотою та з півночі на південь**
- **Головним кліматорозділом Південної Америки, тобто межею між кліматичними областями, є Анди; тому материк ізольований від впливу повітряних мас із Тихого океану і відкритий для надходження їх з Атлантичного океану**

ДОМАШНЄ ЗАВДАННЯ:
опрацювати параграф підручника, конспект,
вчити номенклатуру ,
нанести на контурну карту (Бразильська течія ,
Гвіанська течія, Перуанська течія, Атлантичний
океан, Тихий океан
Закінчити практичну роботу, написати висновок